

зазначених ДППП, досягати не формального, а творчого відношення до своєї майбутньої професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Васляева М. Ю. Модель организации самостоятельной работы студентов при изучении иностранного языка с использованием Интернет-ресурсов [Электронный ресурс] / М. Ю. Васляева // Молодой ученый. – 2014. – № 13. – С. 244-250. – Режим доступа : <http://moluch.ru/archive/72/>

2. Винник В. К. Модель организации самостоятельной работы студентов с применением учебной платформы Moodle [Электронный ресурс] / В. К. Винник // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 3. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/model-organizatsii-samostoyatelnoy-raboty-studentov-s-primeneniem-uchebnoy-platformy-moodle>

3. Рудина Т. В. Модель организации самостоятельной работы студентов бакалавриата [Электронный ресурс] / Т. В. Рудина // Известия Самарского научного центра Российской академии наук. – 2012. – Т. 14. – № 2-1. – С. 75-78. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/model-organizatsii-samostoyatelnoy-raboty-studentov-bakalavriata>

4. Щирбул О. Розвиток творчих здібностей студентів при використанні інформаційно-технічних засобів навчання [Електронний ресурс] / О. Щирбул // Наукові записки. Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – 2016. – Вип. 9 (III). – С. 120-123. – Режим доступу : http://www.kspu.kr.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/maket_9_III_1.pdf

Дудікова Л.В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри;*

Кондратюк А.Л.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова

ВИКОРИСТАННЯ СИТУАТИВНО-ІГРОВОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Перш ніж приступити до розгляду ситуативно-ігрового підходу в навчанні іноземним мовам, варто зупинитися на специфіці сучасної професійної підготовки фахівців та її технологічного забезпечення, яке передбачає використання новітніх інтерактивних форм і методів навчання.

Зазначимо, що нині у взаєминах між державою й особистістю спостерігається розуміння людини як суб'єкта історії, активного діяча. Суспільство конституційно проголошує пріоритетність своїх громадян як активних учасників соціальної життєдіяльності. Нова парадигма

суспільних відносин обумовлює впровадження нової філософії освіти, що вимагає, у свою чергу, проведення нової освітньої політики [9, с. 84].

Зазначене знайшло широке відображення в особистісно орієнтованій концепції освіти, яка спрямована на визнання пріоритетності суб'єкт-суб'єктних відносин, урахування унікального досвіду людини, її індивідуальних і вікових особливостей, на вільне розкриття творчого потенціалу студента і викладача. Це означає, що процес навчання повинен виключити малоусвідомлену активність студентів на рівні мовної поведінки й, отже, розвинути здатність здійснювати комунікативну діяльність самостійно. Останнє дає можливість наблизити процес навчання до процесу оволодіння іноземною мовою в природній мовній ситуації [1, с. 129]. Зазначене вимагає, на думку науковців наближення до таких параметрів організації навчального процесу у ВНЗ, коли його суб'єкти «...покликані створити в аудиторії мікросвіт навколишньої нас життя з усіма реальними, міжлюдськими відносинами й цілеспрямованістю в практичному використанні мови» [5, с. 177].

Творче використання мови можливе в ході активного спілкування студентів. Тому способи навчання, спрямовані, насамперед, на засвоєння системи мови, повинні бути замінені новими інтерактивними формами навчання. Йдеться також про особливі методи, прийоми, ситуації реального мовного стимулюючого спілкування [6, с. 172–176.].

Питання використання ситуативно-ігрового підходу з достатньою повнотою й послідовністю розроблено в низці досліджень А.О. Вербицького, О.А. Колесникової, Н.Г. Кравченка, Р.П. Мильруда, М.М. Сідун, В.Л. Скалкіна та ін.). Існують численні наукові роботи, що розкривають теоретичні й практичні аспекти, пов'язані із застосуванням ситуативного підходу до навчального процесу як у загальноосвітніх, так і вищих навчальних закладах (І.Л. Бім, І.А. Зимняя, Р.П. Мільруд, Р.К. Міньяр-Белоручев, Є.І. Пассов). Аналіз досвіду викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах України засвідчує, що долучення майбутніх фахівців до певних фрагментів іншомовної картини світу обмежене відсутністю необхідних стереотипних комунікативних ситуацій, притаманних соціуму країни досліджуваної мови. Багато труднощів при навчанні іноземній мові викликають такі ситуації спілкування, як установлення особистих контактів, написання листів, телефонні розмови, проведення зустрічей і т.д. Носії української мови мають обмежені знання щодо стратегії комунікативного розгортання таких ситуацій реального життя, не володіють мовними сигналами їхнього структурування та взаємодії в них.

Відмінність рольових ігрових ситуацій від інших ігрових завдань полягає в тому, що в рольовій ігровій ситуації студент «виконує навчально-ситуативну роль, він іде від ролі до тексту, до створення власного мовного продукту» (Р. Дорогих) [3, с. 7–9], у той час, як при інших ігрових видах роботи не залучається ніякий інший вид діяльності крім запам'ятовування, відсутній ефект спонтанності висловлення, що

віддаляє ці види завдань від реальної життєвої ситуації. Рольові ігрові ситуації покликані, передусім, імітувати реальну життєву реальність; у процесі їх програвання передбачається активна мисленева діяльність, оскільки їх метою є активно-творче володіння засвоєними знаннями, уміннями й навичками.

При використанні рольових ігрових ситуацій особлива увага приділяється формуванню в студентів потреби використовувати іноземну мову як спонукальний чинник цієї діяльності [4, с. 7]. Прийняття й розігрування ролей, сам процес гри, відсутність невдоволення й осуду, знання результатів власної діяльності – все це ніби «живить», підтримує рівень актуальної потреби тих, яких навчають [4, с. 8].

Рольові ігрові ситуації мають стати, на нашу думку, засобом, що допомагає уникнути комунікативних бар'єрів у процесі інтеркультурного спілкування.

З огляду на те, що в процесі використання рольових ігор існує небезпека створення й розвитку певних *комунікативних бар'єрів*, в ході формування інтеркультурних комунікативних умінь, вони мають бути подолані. Причини комунікативних бар'єрів полягають у наявних культурних, соціальних, етнічних, конфесійних, вікових, світоглядних та інших відмінностей учасників інтеркультурних контактів. Окрім того, недостатність лінгвосоціопсихологічних і культурологічних знань про іншомовний соціум в інтеркультурному спілкуванні може привести до «комунікативних невдач». Комунікативні бар'єри – бар'єри утрудненого розуміння, що ускладнюються також різними причинами: недостатній рівень володіння іноземною мовою; утруднене сприйняття мови на слух внаслідок фонетичних особливостей різних соціально-етнічних груп; незнання соціальних норм, ритуалів поведінки, а також культурних традицій.

Джерелом міжкультурного нерозуміння можуть слугувати розходження в системі цінностей, структурі соціокультурних зв'язків й ідеологій культурних груп. Чужа культура може витлумачуватися через цінності рідної культури; таким чином у студентів формується попереднє уявлення про культуру досліджуваної мови, створюються різні забобони й стереотипи. *Стереотипи* можна розглядати і як спрощені уявлення про культуру й представників країни досліджуваної мови, і як усталені зразки мовного спілкування, поведінки й мислення того народу, мова якого вивчається студентами. Етнокультурні й національні стереотипи комунікантів тісно пов'язані з їхньою картиною світу й, напевно, мають розглядатися як сукупність стійких ознак, властивих представникам певної лінгвокультурної спільноти: темперамент, спосіб мислення, життєві установки й цілі, ставлення до себе й навколишньої дійсності тощо [2, с. 245-249].

З метою уникнення різних непорозумінь у ситуаціях інтеркультурного спілкування, майбутнім фахівцям необхідно не тільки

знання культурних традицій, звичаїв, стереотипів партнерів по спілкуванню, але й засвоєння певних ритуалів вербальної й невербальної поведінки, притаманної іншій лінгвокультурній спільноті. *Ритуали* – це дії або їх фрагменти, які співвідносяться з конкретною подією, для виконання яких існують спеціальні інструкції й вказівки (наприклад, форми звертання, увічливості співвідносяться з правилами етикету, нормами поведінки в різних ситуаціях) [7, с. 7-17]. У процесі застосування ситуативно-рольового підходу варто послуговуватися також правилами й ритуалами поведінки в ситуаціях спілкування, які виражаються в формах мовного етикету, який в широкому розумінні тлумачиться як наслідок дії стереотипів спілкування, а у вузькому – як національно-специфічні правила мовної поведінки, застосовувані в ситуаціях входження співрозмовників у контакт і підтримки спілкування в обраній тональності, відповідно до наявних обставин спілкування, соціальних ознак комунікантів і характеру їхніх взаємин [2, с. 8].

Поряд з мовними знаннями додаткова інформація про мовний етикет і його використання в іншокультурному середовищі допомагає визначити тип взаємин, що утворилися між учасниками комунікативного процесу. Ці взаємини засновані на індивідуальному, засвоєному раз і назавжди комунікативному досвіді. Засвоєння цього досвіду радикально змінює загальну структуру діяльності, формує нові способи й форми поведінки [8, с. 51].

Відповідаючи вимогам до безконфліктного інтеркультурного спілкування, майбутній фахівець у таких комунікативних ситуаціях зможе більш ефективно вирішувати свої проблеми й установити взаєморозуміння із представниками іншомовної культури. Комунікативні бар'єри, що виникають у результаті контакту з іншою культурою, не повинні розглядатися як симптоми деякої патології, оскільки вони є наслідком відсутності необхідних культурних навичок і знань, які можуть бути отримані шляхом практики інтеркультурного спілкування. Використання ситуативно-ігрового підходу має за мету подолання комунікативних бар'єрів у процесі інтеркультурного спілкування.

Список використаних джерел:

1. Гальскова Н. Д. Теория и практика обучения иностранным языкам. Начальная школа : [метод. пособ.] / Н. Д. Гальскова, З. Н. Никитенко. – М., 2004. – 240 с.
2. Грішина Н.В. Психология конфликта : хрестоматия / Н. В. Гришина; [под. общ. ред. Н. В. Гришиной]. – [2-е изд., доп.] – СПб. : Питер, 2008. – 476 с.
3. Дорогих Р. Моделювання педагогічних ситуацій у процесі формування професійних якостей майбутніх вчителів / Раїса Дорогих // Рідна школа. – 2006. – № 6. – С. 7–9.
4. Жучков Е. В. Формирование компетентности будущего учителя иностранного языка в сфере межкультурного взаимодействия : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Евгений Владимирович Жучков. – Ульяновск, 2010. – 24 с.

5. Сідун М. М. Технології формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи засобами навчальних ситуацій / М. М. Сідун // Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – 2009. – № 17. – 177 с.

6. Сідун М. М. Моделювання навчальних ситуацій у процесі підготовки майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи / М. М. Сідун // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – 2010. – № 50.

7. Стронін М. Ф. Речевое действие как основа обучения устной иноязычной речи : автореф. дис.. канд. пед. наук : 13.00.04 / Михаил Федорович Стронин. – М., 1985. – 25 с.

8. Пехота Е. Н. Индивидуальность учителя : теория и практика : [учеб. пособ. для студ. и преп. пед. ин-та, уч. и слуш. ИУУ] / Е. Н. Пехота. – Николаев, 1996. – 144 с.

9. Розенбаум Е. М. Основы обучения диалогической речи на языковых факультетах педагогических вузов / Е. М. Розенбаум. – М., 1975. – 125 с.

Жовтоніжко І.М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний фармацевтичний університет України

Бабакішієва Є.Н.

старший викладач,

Центр міжнародної освіти,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ДЕЯКІ ВІДМІННОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЬЮТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

В умовах реалізації освітнього стандарту вищої освіти змінюються пріоритети у діяльності викладачів вищих навчальних закладів. Викладач вищої школи стає провідником глобального світу знань, а сучасний вищий навчальний заклад орієнтований на соціальне замовлення держави та вибудовує свою систему навчання таким чином, щоб дозволити кожному громадянину навчатися безперервно, постійно підвищуючи свій професійний рівень. У цих обставинах посада тьютера базується на принципах індивідуалізації та відкритості освіти, а також пов'язана з ідеєю відповідальності того хто навчається за самого себе. Окрім того, тьютерство як ресурс розвитку університетської освіти має значні перспективи у різноманітних напрямках: від супроводу індивідуальної освітньої програми до дистанційного навчання. Тому проблема використання тьютерської діяльності в системі дистанційної освіти на сьогоднішній день набуває особливої актуальності.

Проблеми впровадження тьютерської діяльності у дистанційне навчання вищих навчальних закладів відображені у працях Л. Бендової,